

บทเรียนที่ 8

งบทดลอง

งบทดลอง ถูกจัดทำขึ้นหลังจากการผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภทเพื่อใช้ในการตรวจสอบความถูกต้องของการบัญชีตั้งแต่การบันทึกในสมุดรายวันทั่วไป และการผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภท นอกจากนี้ข้อมูลที่น่ามาจัดทำงบทดลองยังเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำรายงานการเงินเพื่อแสดงผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของกิจการ

8.1 ความหมายและประโยชน์ของงบทดลอง

8.1.1 ความหมายของงบทดลอง

งบทดลอง (Trial Balance) คือรายงานทางบัญชีเพื่อสรุปผลรวมของการบันทึกบัญชีทุกรายการที่เกิดขึ้น ว่าบัญชีแยกประเภทแต่ละบัญชีมียอดคงเหลือเท่าใด เพื่อนำมาใช้ตรวจสอบความถูกต้องของการบันทึกบัญชีและการผ่านรายการบัญชีว่าถูกต้องตามหลักการบัญชี

งบทดลอง ไม่ใช่งบการเงิน แต่เป็นงบที่ใช้พิสูจน์ความถูกต้องของข้อมูลทางบัญชีเท่านั้น เพื่อนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ในการแสดงผลการดำเนินงานว่ากิจการมีกำไรหรือขาดทุนจำนวนเท่าใด และการแสดงฐานะการเงินของกิจการว่ามีสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้ถือหุ้นจำนวนเท่าใด จึงจำเป็นต้องได้ข้อมูลจากการจดบันทึกและวิเคราะห์รายการค้าลงในสมุดบัญชี และการพิสูจน์ความถูกต้องของการบันทึกบัญชี

การจัดทำงบทดลองประกอบด้วยบัญชี 5 หมวด คือ **สินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของผู้ถือหุ้น หมวดรายได้ และค่าใช้จ่าย** ซึ่งในการทำ งบทดลองกิจการ จะมีการจัดทำ ทุก 1 เดือน 3 เดือน 6 เดือนหรือ 1 ปี ขึ้นอยู่กับกิจการแต่ละประเภท

8.1.2 ประโยชน์ในการจัดทำทดลอง

- 1 เป็นเครื่องมือตรวจสอบความถูกต้องของการบันทึกบัญชีตามหลักการบัญชีคู่ ว่าได้ทำการบันทึกบัญชีด้านเดบิตและด้านเครดิตถูกต้องครบถ้วนหรือไม่
- 2 ช่วยในการตรวจสอบหาข้อผิดพลาดในการทำ บัญชีเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดทางบัญชีได้ทันที่
- 3 เป็นแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำรายงานทางการเงิน ได้แก่ งบกำไรขาดทุนและงบฐานะการเงิน
- 4 ข้อมูลบัญชีในงบทดลองของงบทดลองซึ่งประกอบด้วยบัญชีแยกประเภท 5 หมวด สามารถจำแนกให้ทราบถึงผลการดำเนินงาน และฐานะการเงินของกิจการได้เบื้องต้น
- 5 ข้อมูลทางบัญชีในงบทดลองนำมาใช้ในการปิดบัญชีเมื่อสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี

8.2 รูปแบบของงบทดลอง

แบบฟอร์มของงบทดลอง มีส่วนประกอบดังต่อไปนี้

- 1 เขียนชื่อกิจการ
- 2 เขียนคำว่า “งบทดลอง” ไว้ตรงกึ่งกลางกระดาษ
- 3 วัน เดือน ปี พ.ศ. ที่จัดทำ งบทดลอง
- 4 ช่องชื่อบัญชีใช้สำหรับเขียนชื่อบัญชีต่าง ๆ ที่ได้มาจากสมุดบัญชีแยกประเภท
- 5 ช่องเลขที่บัญชี
- 6 ช่องจำนวนเงินทางด้านเดบิต
- 7 ช่องจำนวนเงินทางด้านเครดิต
- 8 ยอดรวมจำนวนเงินด้านเดบิต
- 9 ยอดรวมจำนวนเงินด้านเครดิต

ชื่อกิจการ..... ①

งบทดลอง ②

วันที่ 31 ธันวาคม 2566 ③

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
		บาท	สต.	บาท	สต.
④	⑤	⑥		⑦	
		⑧		⑨	

8.3 วิธีการจัดทำงบทดลอง

- 1 คำนวณหายอดคงเหลือของบัญชีแยกประเภททั่วไปยอดคงเหลือของบัญชีแยกประเภท (Account Balance) หมายถึง ผลต่างระหว่างยอดรวมด้านเดบิตกับด้านเครดิตของบัญชีแยกประเภท ซึ่งเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “**ยอดดุล**” หรือยอดคงเหลือจะเกิดขึ้นทางด้านเดบิตหรือด้านเครดิตก็ได้ ดังนี้

ถ้ายอดรวมจำนวนเงินทางด้านเดบิตมากกว่ายอดรวมด้านเครดิต เรียกว่า **ยอดดุลเดบิต** หรือ ยอดคงเหลือเดบิต (Debit Balance)

ถ้ายอดรวมจำนวนเงินทางด้านเครดิตมากกว่ายอดรวมด้านเดบิต เรียกว่า **ยอดดุลเครดิต** หรือยอดคงเหลือเครดิต (Credit Balance)

ถ้ายอดรวมจำนวนเงินทางด้านเดบิตเท่ากับยอดรวมด้านเครดิต จะไม่มียอดคงเหลือ

ถ้าบัญชีแยกประเภทมียอดรวมจำนวนเงินเพียงด้านใดด้านหนึ่ง จะมียอดคงเหลือตามผลรวมจำนวนเงินด้านนั้น

การคำนวณหายอดคงเหลือเพื่อนำไปจัดทำงบดุลองในระหว่างงวดบัญชีซึ่งยังไม่ได้ทำการปิดบัญชี ณ วันสิ้นงวดบัญชี
ทำได้โดยใช้วิธีการที่เรียกว่า **“การหายอดคงเหลือด้วยดินสอ (Pencil Footing)”**

ขั้นตอนการหายอดคงเหลือในบัญชีต่าง ๆ ของแต่ละบัญชี มีดังนี้

1

รวมจำนวนเงินทั้งหมดในช่อง**เดบิต**แล้วเขียนจำนวนเงินด้วยดินสอด้านล่างในช่องเดบิต
ขีดกับเส้นบรรทัดสุดท้ายต่อจากจำนวนเงินของบัญชีนั้น ๆ

2

รวมจำนวนเงินทั้งหมดในช่อง**เครดิต**แล้วเขียนจำนวนเงินด้วยดินสอด้านล่างในช่องเครดิต
ขีดกับเส้นบรรทัดสุดท้ายต่อจากจำนวนเงินของบัญชีนั้น ๆ

3

หาผลต่างระหว่างจำ นวนเงินในช่องเดบิตและเครดิต (ข้อ 1 และ ข้อ 2) ดังนี้

3.1) ถ้ายอดรวมเดบิตมากกว่ายอดรวมเครดิต ผลต่างที่เกิดขึ้นเรียกว่า “ยอดคงเหลือเดบิต หรือ ยอดดุลเดบิต (Debit Balance)” ให้นำตัวเลขของยอดคงเหลือไปเติมในช่องรายการของด้านเดบิต

บัญชีเงินสด

เลขที่ 101

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ม.ค.	1	ทุน-นายขจร	ร.ว.1	400,000	-	ม.ค.	10	อุปกรณ์สำนักงาน	ร.ว.1	200,000	-
	5	เงินกู้-ธนาคารไทย	ร.ว.1	100,000	-		15	ค่าเช่า	ร.ว.1	60,000	-
				240,000						260,000	-

3.2) ถ้ายอดรวมเครดิตมากกว่ายอดรวมเดบิต ผลต่างที่เกิดขึ้นเรียกว่า “ยอดคงเหลือเครดิต หรือ ยอดดุลเครดิต (Credit Balance)” ให้นำตัวเลขของยอดคงเหลือไปใส่ในช่องรายการของด้านเครดิต

บัญชีเจ้าหนี้

เลขที่ 201

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ม.ค.	20	เงินสด	ร.ว.1	300,000	-	ม.ค.	10	อุปกรณ์สำนักงาน	ร.ว.1	480,000	-
							16	เครื่องตกแต่ง	ร.ว.1	20,000	-
				300,000	-			200,000		500,000	-

3.3) ถ้ายอดรวมเดบิตเท่ากับยอดรวมเครดิตจะไม่มียอดคงเหลือ เพียงแต่เขียนจำนวนเงินรวมของด้านเดบิตและด้านเครดิต

บัญชีเจ้าหนี้-ร้านโชคดี

เลขที่ 201

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ม.ค.	10	เงินสด	ร.ว.1	80,000	-	ม.ค.	2	เครื่องใช้สำนักงาน	ร.ว.1	80,000	-
				80,000	-					80,000	-

3.4) ถ้าในบัญชีแยกประเภทมีรายการเพียงรายการเดียวหรือด้านเดียว ให้ถือว่ารายการนั้นเป็นยอดคงเหลือ โดยให้ใส่จำนวนเงินที่เป็นยอดคงเหลือในช่องรายการทางด้านเดียวกับยอดรวมจำนวนเงิน

บัญชีวัสดุสำนักงาน

เลขที่ 105

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ม.ค.	10	เงินสด	ร.ว.1	80,000	-	ม.ค.	2	เครื่องใช้สำนักงาน	ร.ว.1	80,000	-
				80,000	-					80,000	-

เงินกู้-ธนาคารไทยนคร

เลขที่ 201

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ม.ค.	10	เงินสด	ร.ว.1	80,000	-	ม.ค.	2	เครื่องใช้สำนักงาน	ร.ว.1	80,000	-
				80,000	-					80,000	-

2 เขียนแบบฟอร์มของงบทดลอง เพื่อนำยอดคงเหลือของบัญชี และยอดคงเหลือ มาลงในแบบฟอร์มงบทดลอง ดังนี้

1

นำชื่อบัญชีแยกประเภทแต่ละบัญชีพร้อมด้วยเลขที่บัญชีและยอดคงเหลือมาลงในแบบฟอร์มงบทดลอง ดังนี้

- * ถ้าบัญชีแยกประเภทมียอดคงเหลือเดบิตให้ใส่จำนวนเงินในช่องเดบิตของงบทดลอง
- * ถ้าบัญชีแยกประเภทมียอดคงเหลือเครดิตให้ใส่จำนวนเงินในช่องเครดิตของงบทดลอง
- * การนำ บัญชีแยกประเภทมาลงในงบทดลองให้เรียงลำดับตามหมวดบัญชี และเรียงตามสภาพคล่องของบัญชี เช่น บัญชีแยกประเภทสินทรัพย์หมุนเวียนต้องลงรายการก่อนบัญชีสินทรัพย์ประเภทที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ บัญชีแยกประเภทหนี้สินหมุนเวียนต้องลงรายการก่อนบัญชีหนี้สินไม่หมุนเวียน แล้วจึงตามด้วยบัญชีแยกประเภทหมวดทุน บัญชีแยกประเภทหมวดรายได้ และบัญชีแยกประเภทหมวดค่าใช้จ่าย

2

รวมจำนวนเงินในช่องเดบิตและช่องเครดิตของงบทดลอง ซึ่งยอดรวมทั้งด้านเดบิตด้านเครดิตต้องมีจำนวนเงินเท่ากัน

ตัวอย่างที่ 1 การหายอดคงเหลือโดยวิธี Pencil Footing เพื่อจัดทำบทดลอง

บัญชีเงินสด

เลขที่ 101

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
มี.ค.	1	ยอดยกมา	✓	320,000	-	มี.ค.	4	ค่าโฆษณา	ร.ว.3	10,000	-
	8	รายได้ค่าบริการ	ร.ว.3	168,000	-		15	ค่าสาธารณูปโภค	ร.ว.3	25,000	-
	27	รายได้ค่าบริการ	ร.ว.3	140,000	-		18	ถอนใช้ส่วนตัว	ร.ว.3	34,000	-
							25	เจ้าหนี้-ร้านเย็นสบาย	ร.ว.3	100,000	-
							31	เงินเดือน	ร.ว.3	70,000	-
				389,000						628,000	-
										239,000	-

บัญชีอุปกรณ์

เลขที่ 102

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
มี.ค.	1	ยอดยกมา	✓	160,000	-						
	12	เจ้าหนี้-ร้านเย็นสบาย	ร.ว.3	100,000	-						
				260,000							

บัญชีเจ้าหนี้-ร้านเย็นสบาย

เลขที่ 201

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
มี.ค.	25	เงินสด	ร.ว.3	100,000	-	มี.ค.	12	อุปกรณ์	ร.ว.3	100,000	-

ทุน-นายเชียวชาญ

เลขที่ 301

พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
						มี.ค.	1	ยอดยกมา	✓	480,000	-
								480,000			

ถอนใช้ส่วนตัว

เลขที่ 302

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
มี.ค.	18	เงินสด	ร.ว.3	34,000	-						
		34,000									

รายได้ค่าบริการ

เลขที่ 401

พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
						มี.ค.	8	เงินสด	ร.ว.3	168,000	-
							27	เงินสด	ร.ว.3	140,000	-
								308,000		308,000	-

คำโฆษณา

เลขที่ 501

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
มี.ค.	4	เงินสด	ร.ว.3	10,000	-						
		10,000									

ค่าสาธารณูปโภค

เลขที่ 502

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
มี.ค.	15	เงินสด	ร.ว.3	25,000	-						
		25,000									

เงินเดือน

เลขที่ 503

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
มี.ค.	31	เงินสด	ร.ว.3	70,000	-						
		70,000									

ร้านเชี่ยวชาญบริการ
งบทดลอง
วันที่ 31 มีนาคม 2566

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
		บาท	สต.	บาท	สต.
เงินสด	101	389,000	-		
อุปกรณ์	102	260,000	-		
ทุน-นายเชี่ยวชาญ	301			480,000	-
ถอนใช้ส่วนตัว	302	34,000	-		
รายได้ค่าบริการ	401			308,000	-
ค่าโฆษณา	501	10,000	-		
ค่าสาธารณูปโภค	502	25,000	-		
เงินเดือน	503	70,000	-		
		788,000	-	788,000	-

ตัวอย่างที่ 2 การทำงบทดลองกรณีที่เกิดการบันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป
การบันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป เป็นดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 1

พ.ศ. 2566		รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
ม.ค.	1	เงินสด	101	140,000	-		
		ทุน-ร้านบ้านไร่บริการ	301			140,000	-
		นำเงินสดมาลงทุน					
		ค่าเช่า	501	10,000	-		
		เงินสด	101			10,000	-
		จ่ายค่าเช่าเป็นเงินสด					
ม.ค.	2	อุปกรณ์สำนักงาน	103	30,000	-		
		เงินสด	101			15,000	-
		เจ้าหนี้การค้า	201			15,000	-
		ซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์จ่ายเงินสดครึ่งหนึ่ง					
	5	ค่าเบี้ยประกัน	502	12,000	-		
		เงินสด	101			12,000	-
		จ่ายค่าเบี้ยประกันเป็นเงินสด					
	9	เครื่องตกแต่ง	104	5,000	-		
		เจ้าหนี้	201			5,000	-
		ซื้อเครื่องตกแต่งเป็นเงินเชื่อ					

พ.ศ. 2566		รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
	15	ค่าแรงงาน	503	3,000	-		
		เงินสด	101			3,000	-
		จ่ายค่าแรงให้คนงาน					
		ลูกหนี้	102	24,000	-		
		รายได้ค่าบริการ	401			24,000	-
		ส่งบิลเก็บเงินค่าบริการจากลูกค้า					
	16	เจ้าหนี้	201	5,000	-		
		เงินสด	101			5,000	-
		ชำระหนี้เมื่อวันที่ 9 ทั้งหมด					
	20	อุปกรณ์สำนักงาน	103	2,000	-		
		เงินสด	101			2,000	-
		ซื้ออุปกรณ์สำนักงานเพิ่มเติมเป็นเงินสด					
	21	เงินสด	101	7,200	-		
		ลูกหนี้	102			7,200	-
		เก็บเงินจากลูกหนี้					
	22	ค่าโฆษณา	504	15,000	-		
		เงินสด	101			15,000	-
		จ่ายค่าโฆษณาเป็นเงินสด					
	25	ลูกหนี้	102	10,000	-		
		รายได้ค่าบริการ	401			10,000	-
		ออกบิลเก็บเงินค่าบริการจากลูกค้า					
	27	ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	505	500	-		
		เงินสด	101			500	-
		ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เป็นเงินสด					
	31	เงินเดือน	506	30,000	-		
		เงินสด	101			30,000	-
		จ่ายเงินเดือนให้พนักงาน					
		ถอนใช้ส่วนตัว	302	8,000	-		
		เงินสด	101			8,000	-
		ถอนเงินไปใช้ส่วนตัว					

การผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภทที่เกี่ยวข้อง

บัญชีเงินสด

เลขที่ 101

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ม.ค.	1	ทุน-ร้านบ้านไร่	ร.ว.1	140,000	-	ม.ค.	1	ค่าเช่า	ร.ว.1	10,000	-
	21	ลูกหนี้	ร.ว.2	7,200	-		2	อุปกรณ์	ร.ว.1	15,000	-
		46,700		147,200	-		5	ค่าเบี้ยประกัน	ร.ว.1	12,000	-
							15	ค่าแรงงาน	ร.ว.1	3,000	-
							16	เจ้าหนี้	ร.ว.1	5,000	-
							20	อุปกรณ์ฯ	ร.ว.1	2,000	-
							22	ค่าโฆษณา	ร.ว.1	15,000	-
								ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	ร.ว.1	500	-
							30	เงินเดือน	ร.ว.1	30,000	-
							31	ถอนใช้ส่วนตัว	ร.ว.1	8,000	-
										100,500	-

บัญชีลูกหนี้

เลขที่ 102

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ม.ค.	15	รายได้ค่าบริการ	ร.ว.1	24,000	-	ม.ค.	21	เงินสด	ร.ว.2	7,200	-
	25	รายได้ค่าบริการ	ร.ว.2	10,000	-						
		26,800		34,000	-						

บัญชีอุปกรณ์สำนักงาน

เลขที่ 103

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ม.ค.	2	เงินสด	ร.ว.1	15,000	-						
		เจ้าหนี้	ร.ว.1	15,000	-						
	20	เงินสด	ร.ว.2	2,000	-						
				32,000	-						

บัญชีเครื่องตกแต่ง

เลขที่ 104

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ม.ค.	9	เจ้าหนี้	ร.ว.1	5,000	-						
				5,000	-						

บัญชีเจ้าหนี้

เลขที่ 201

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ม.ค.	16	เงินสด	ร.ว.2	5,000	-	ม.ค.	2	อุปกรณ์สำนักงาน	ร.ว.1	15,000	-
							9	เครื่องตกแต่ง	ร.ว.1	5,000	-
								15,000		20,000	-

บัญชีทุน-ร้านบ้านไร่บริการ

เลขที่ 301

พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
						ม.ค.	1	เงินสด	ร.ว.1	140,000	-
								140,000			

บัญชีถอนใช้ส่วนตัว

เลขที่ 3002

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ม.ค.	31	เงินสด	ร.ว.2	8,000	-						
		8,000									

บัญชีรายได้ค่าบริการ

เลขที่ 401

พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
						ม.ค.	15	ลูกหนี้การค้า	ร.ว.1	24,000	-
							25	ลูกหนี้การค้า	ร.ว.2	10,000	-
								34,000		34,000	-

บัญชีค่าเช่า

เลขที่ 501

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ม.ค.	1	เงินสด	ร.ว.1	10,000	-						
		10,000									

บัญชีค่าเบี้ยประกัน

เลขที่ 502

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ม.ค.	5	เงินสด	ร.ว.1	12,000	-						
		12,000									

บัญชีค่าแรงงาน

เลขที่ 503

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ม.ค.	15	เงินสด	ร.ว.1	3,000	-						
		3,000									

บัญชีค่าโฆษณา

เลขที่ 504

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ม.ค.	22	เงินสด	ร.ว.2	15,000	-						
		15,000									

บัญชีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

เลขที่ 505

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ม.ค.	27	เงินสด	ร.ว.2	500	-						
		500									

บัญชีเงินเดือน

เลขที่ 506

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ม.ค.	5	เงินสด	ร.ว.2	30,000	-						
		30,000									

ร้านบ้านไร่บริการ
งบทดลอง
วันที่ 31 มีนาคม 2566

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
		บาท	สต.	บาท	สต.
เงินสด	101	46,700	-		
ลูกหนี้	102	26,800	-		
อุปกรณ์สำนักงาน	103	32,000	-		
เครื่องแต่งกาย	104	5,000	-		
เจ้าหนี้	201			15,000	-
ทุน-ร้านบ้านไร่บริการ	301			140,000	-
ถอนใช้ส่วนตัว	302	8,000	-		
รายได้ค่าบริการ	401			34,000	-
ค่าเช่า	501	10,000	-		

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
		บาท	สต.	บาท	สต.
ค่าเบี้ยประกัน	502	12,000	-		
ค่าแรงงาน	503	3,000	-		
ค่าโฆษณา	504	15,000	-		
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	505	500	-		
เงินเดือน	506	30,000	-		
		189,000	-	189,000	-

ตัวอย่างที่ 3

การท่างบตดลอง กรณที่กัการบ้นที่กรายการในสมุดรายวันขัันต้นและผ่านรายการไป บัญชีแยกประเภท

2566

- ต.ค.
- 1 ร้านอรดีมียอดคงเหลือของบัญชีเงินสด 55,000 บาท เงินฝากธนาคาร 40,000 บาท อุปกรณ์สำนักงาน 100,000 บาท เจ้าหนี้ - ร้านกานต์ 35,000 บาท
  - 3 รับเงินค่าเสริมสวย 45,000 บาท ตามบิลเงินสดเลขที่ 101
  - 4 รับรายได้ค่าเช่าหน้าร้านและนำฝากธนาคาร 20,000 บาท ตามบิลเงินสดเลขที่ 102
  - 7 จ่ายค่าวัสดุเสริมสวย 5,000 บาท ตามใบเสร็จเลขที่ 010
  - 10 ซื้ออุปกรณ์สำนักงาน 50,000 บาท โดยจ่ายเช็คธนาคาร 40,000 บาท และจ่ายเงินสด 10,000 บาท ตามใบเสร็จรับเงินเลขที่ 243/11
  - 12 รับค่าเสริมสวยจากร้านโบนัส 30,000 บาท ตามบิลเงินสดเลขที่ 103
  - 13 นำเงินฝากธนาคาร 30,000 บาท
  - 16 เจ้าของกิจการถอนเงินฝากธนาคารไปใช้ส่วนตัว 20,000 บาท
  - 17 ส่งบิลเก็บเงินค่าเสริมสวยให้แก่นางอรศรี 120,000 บาท
  - 19 จ่ายค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดเป็นเงินสด 2,500 บาท ตามใบสำคัญจ่ายเลขที่ 011
  - 20 รับชำระหนี้จากนางอรศรี ตามใบเสร็จรับเงินเลขที่ 0104
  - 24 ถอนเงินฝากธนาคารมาใช้ในกิจการ 60,000 บาท
  - 30 จ่ายเงินเดือนเป็นเช็คธนาคาร 10,000 บาท และจ่ายชำระหนี้ร้านกานต์เป็นเงินสด 5,000 บาท ตามใบสำคัญจ่ายเลขที่ 012

ให้ทำ

1. บันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป และสมุดเงินสด 2 ช่อง
2. ผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภททั่วไป
3. จัดทำงบตดลองประจำเดือน

พ.ศ. 2566		รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
ต.ค.	1	เงินสด	101	55,000	-		
		เงินฝากธนาคาร	102	40,000	-		
		อุปกรณ์สำนักงาน	104	10,000	-		
		เจ้าหนี้-ร้านกานต์	201			35,000	-
		ทุน-น.ส.อรดี	301			160,000	-
		บันทึกสินทรัพย์ หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น					
	17	ลูกหนี้-นางอรศรี	103	12,000	-		
		รายได้ค่าเสริมสวย	401			12,000	-
		ส่งบิลเรียกเก็บเงินค่าบริการเสริมสวย					

บัญชีเงินสด 2 ช่อง

พ.ศ. 2566		เลขที่ใบสำคัญ	รายการ	เลขที่บัญชี	เงินสด		ธนาคาร		พ.ศ. 2566		เลขที่ใบสำคัญ	รายการ	เลขที่บัญชี	เงินสด		ธนาคาร	
เดือน	วันที่				บาท	สต.	บาท	สต.	เดือน	วันที่				บาท	สต.	บาท	สต.
ต.ค.	1		สมุดรายวันทั่วไป	✓	55,000	-	40,000	-	ต.ค.	7	010	ค่าวัสดุเสริมสวย					
	3	101	รายได้ค่าเสริมสวย	401	45,000	-			10	243/11	104	อุปกรณ์สำนักงาน	104	10,000	-	40,000	-
	4	102	รายได้ค่าเช่า	402			20,000	-	13		C	ธนาคาร	C	30,000	-		
	12	103	รายได้ค่าเสริมสวย	401	30,000	-			16		302	ถอนใช้ส่วนตัว	302			20,000	-
	13		เงินสด	C			30,000	-	19	011	502	ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	502	2,500	-		
	20	104	ลูกหนี้-นางอรศรี	103	120,000	-			24		C	ธนาคาร	C	60,000	-		
	24		เงินสด	C			60,000	-	30		503	เงินเดือน	503			10,000	-
											012	เจ้าหนี้-ร้านกานต์	201	5,000	-		
												ยกยอดไป		137,500	-	80,000	-
					250,000	-	150,000	-						250,000	-	150,000	-
พ.ย.	1	✓	ยกยอดมา		137,500	-	8,000	-									

บัญชีอุปกรณ์สำนักงาน

เลขที่ 104

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ต.ค.	1	สมุทรายวันทั่วไป	ร.ว.10	100,000	-						
	100	ธนาคาร	ง.ส.6	40,000	-						
		เงินสด	ง.ส.6	10,000	-						
				150,000							
				150,000	-						

บัญชีเจ้าหนี้-ร้านกานต์

เลขที่ 201

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ต.ค.	16	เงินสด	ง.ส.6	5,000	-	ต.ค.	1	สมุทรายวันทั่วไป	ร.ว.10	35,000	-
								30,000			

บัญชีทุน-น.ส.อรดี

เลขที่ 301

พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
						ต.ค.	1	สมุทรายวันทั่วไป	ร.ว.10	160,000	-

บัญชีรายได้ค่าเสริมสวย

เลขที่ 401

พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
						ต.ค.	3	เงินสด	จ.ส.6	45,000	-
							12	เงินสด	จ.ส.6	30,000	-
							17	ลูกหนี้-นางอรศรี	ร.ว.10	120,000	-
								195,000		195,000	-

บัญชีรายได้ค่าเช่า

เลขที่ 402

พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
						ต.ค.	4	เงินฝากธนาคาร	จ.ส.6	20,000	-
								20,000			

บัญชีค่าวัสดุเสริมสวย

เลขที่ 501

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ต.ค.	1	เงินสด	จ.ส.6	5,000	-						
		5,000									

บัญชีถอนใช้ส่วนตัว

เลขที่ 302

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ต.ค.	16	ธนาคาร	จ.ส.6	20,000	-						
		20,000									

บัญชีลูกหนี้-นางอรศรี

เลขที่ 203

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ต.ค.	17	รายได้ค่าเสริมสวย	ร.ว.10	120,000	-	ต.ค.	20	เงินสด	จ.ส.6	120,000	-

บัญชีค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด

เลขที่ 502

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ต.ค.	19	รายได้ค่าเสริมสวย	ง.ส.6	2,500	-						
		2,500									

บัญชีเงินเดือน

เลขที่ 503

พ.ศ. 2566		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ต.ค.	30	รายได้ค่าเสริมสวย	ง.ส.6	10,000	-						
		10,000									

ร้านอรดี
งบทดลอง
วันที่ 31 ตุลาคม 2566

ชื่อบัญชี	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
		บาท	สต.	บาท	สต.
เงินสด	101	137,500	-		
เงินฝากธนาคาร	102	80,000	-		
อุปกรณ์สำนักงาน	104	150,000	-		
เจ้าหนี้-ร้านกานต์	201			30,000	-
ทุน-น.ส.อรดี	301			160,000	-
ถอนใช้ส่วนตัว	302	20,000	-		
รายได้ค่าเสริมสวย	401			195,000	-
รายได้ค่าเช่า	402			20,000	-
ค่าวัสดุเสริมสวย	501	5,000	-		
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	502	2,500	-		
เงินเดือน	503	10,000	-		
		405,000	-	405,000	-

8.4 แนวทางปฏิบัติเมื่องบทดลองไม่ลงตัว

3 เกิดจากความผิดพลาดในขั้นตอนของการจัดทำงบทดลอง ได้แก่

- 1 เกิดจากความผิดพลาดในการผ่านรายการจากสมุดรายวันทั่วไปไปบัญชีแยกประเภท ได้แก่
  - 1.1 หลงลืม หรือละเลยไม่ผ่านรายการเดบิต หรือเครดิต
  - 1.2 ผ่านรายการสลับด้าน เช่น ควรจะเดบิตกลับไปเครดิตหรือควรจะเครดิตไปเดบิต
  - 1.3 ผ่านรายการด้วยจำ นวนเงินที่ไม่ถูกต้องไปยังบัญชีที่เกี่ยวข้อง

- 2 เกิดจากความผิดพลาดในการคำนวณหายอดคงเหลือของบัญชีแยกประเภทต่าง ๆ ได้แก่
  - 2.1 การใส่ยอดคงเหลือผิดด้าน
  - 2.2 การคำนวณหายอดคงเหลือผิดพลาด

- 3 เกิดจากความผิดพลาดในขั้นตอนของการจัดทำ งบทดลอง ได้แก่
  - 3.1 การใส่ยอดคงเหลือเดบิตในช่องเครดิต หรือในทางกลับกัน การใส่ยอดคงเหลือเครดิตในช่องเดบิต
  - 3.2 การใส่จำ นวนยอดคงเหลือของบัญชีใดบัญชีหนึ่งหรือหลายบัญชีผิดพลาด
  - 3.3 การบวกเลขในช่องใดช่องหนึ่งของงบทดลองผิดพลาด

8.4.1

การตรวจสอบค้นหาข้อผิดพลาด

วิธีปฏิบัติเมื่องบทดลองไม่ลงตัวนั้นมีขั้นตอนในการตรวจสอบค้นหาข้อผิดพลาด ดังต่อไปนี้

- ขั้นที่ **1** ตรวจสอบค้นหาข้อผิดพลาดในงบทดลอง
- 1.1 คำนวณหาจำนวนแตกต่างกันระหว่างยอดรวมเดบิตกับเครดิต
  - 1.2 ตรวจสอบรายชื่อบัญชี และยอดคงเหลือที่ปรากฏในงบทดลองกับบัญชีแยกประเภทบัญชีว่านำมาใส่ช่องผิด หรือจำนวนเงินถูกต้องหรือไม่
  - 1.3 ตรวจสอบการรวมยอดเดบิตหรือเครดิตในงบทดลองใหม่อีกครั้ง
- ขั้นที่ **2** ตรวจสอบค้นหาข้อผิดพลาดในบัญชีแยกประเภท
- 2.1 ตรวจสอบการคำนวณเพื่อหายอดคงเหลือของแต่ละบัญชีในสมุดบัญชีแยกประเภทใหม่ 8.4 แนวทางปฏิบัติเมื่องบทดลองไม่ลงตัว 178
  - 2.2 ตรวจสอบการผ่านรายการจากสมุดรายวันไปยังบัญชีแยกประเภทว่าถูกต้องทั้งชื่อบัญชีและจำนวนเงิน
- ขั้นที่ **3** ตรวจสอบค้นหาข้อผิดพลาดในสมุดรายวันทั่วไป
- 3.1 ตรวจสอบการคำนวณจำนวนเงินที่บันทึก
  - 3.2 ตรวจสอบการนำรายการจากเอกสารใบสำคัญต่าง ๆ ไปบันทึกในสมุดรายวันทั่วไป ว่าบัญชีและจำนวนเงินถูกต้องหรือไม่
  - 3.3 ตรวจสอบการบันทึกรวมยอดด้านเดบิตและเครดิตว่าบันทึกจำนวนเท่ากันสองข้างหรือไม่ โดยปกติแล้วไม่จำเป็นต้องทำทุกขั้นตอนสามารถค้นพบข้อผิดพลาดได้ นอกจากนี้หากต้องการทราบข้อผิดพลาดโดยเร็วสามารถตรวจสอบโดยใช้วิธีลัด

ในการทำงานงบทดลองเมื่อยอดรวมทั้งด้านเดบิตและด้านเครดิตเท่ากัน ถือว่ากิจการได้บันทึกบัญชีถูกต้องแต่อาจมี
ความผิดพลาดที่ไม่อาจพบได้ และสามารถทำให้ยอดรวมของงบทดลองทั้ง 2 ด้าน เท่ากันได้

ความผิดพลาดที่ทำให้ งบทดลองมียอดรวมเท่ากัน มีดังนี้

- 1 กิจการลืมนับที่รายการที่เกิดขึ้นทั้งด้านเดบิตและด้านเครดิต จึงทำให้ยอดคงเหลือของบัญชีไม่ปรากฏในงบทดลอง
- 2 บันทึกจำ นวนเงินผิดทั้งด้านเดบิตและด้านเครดิตด้วยจำนวนเงินที่เท่ากัน เช่น การซื้อวัสดุ 2,000 บาท แต่บันทึกบัญชีโดยเดบิตค่าวัสดุ 200 บาท เครดิตเจ้าหนี้ 200 บาท ซึ่งมีผลทำให้งบทดลองมียอดรวมเท่ากันทั้ง 2 ด้าน
- 3 บันทึกบัญชีผิดประเภทบัญชี เช่น ซื้อวัสดุสำนักงานต้องบันทึกบัญชีเดบิตวัสดุสำนักงาน แต่บันทึกบัญชีโดยเดบิตค่าวัสดุ ซึ่งการบันทึกบัญชีถูกต้องด้านแต่ใช้ชื่อบัญชีผิดประเภทจากบัญชีสินทรัพย์ เป็นบัญชีค่าใช้จ่าย
- 4 เกิดข้อผิดพลาดที่ชดเชยกัน เช่น ยอดคงเหลือของบัญชีค่าใช้จ่ายทั่วไป 50 บาท และยอดคงเหลือของบัญชีรายได้ทั่วไป 50 บาท เช่นกัน ซึ่งทำให้งบทดลองมียอดรวมเท่ากันแต่มีข้อมูลไม่ถูกต้อง
- 5 การทำบัญชีมิได้ผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภทที่เกี่ยวข้อง

คำศัพท์ทางบัญชี

คำศัพท์บัญชี	ศัพท์ภาษาอังกฤษ
งบทดลอง	Trial Balance
ยอดคงเหลือของบัญชีแยกประเภท	Account Balance
ยอดคงเหลือเดบิต	Debit Balance
ยอดคงเหลือเครดิต	Credit Balance
การหายอดคงเหลือด้วยดินสอ	Pencil Footing

แบบทดสอบท้ายบทเรียนที่ 8

สแกน QR Code เพื่อทำ

